

Nederlandstalige opera Wagemans is een triomf

Opera

'Legende' (concertant, wereldpremière) van Peter-Jan Wagemans, door het Radio Filharmonisch Orkest en Groot Omroepkoor olv Jaap van Zweden. Za 17/2 in het Concertgebouw Amsterdam. Dinsdag om 20.00 uur op Radio 4.

Frisia cantat! De eerste opera in de Nederlandse taal is 'Legende' van Peter-Jan Wagemans natuurlijk niet. Maar wel de overtuigendste die ik ooit hoorde. Moedig was het van Wagemans om zelf het libretto te schrijven, en dat ook nog eens in onze als onzingbaar beschouwde taal te toonzetten. Omdat hij zich daarin nou eenmaal beter kon uitdrukken dan in andere talen.

Dat was tevens de reden om alles zelf te doen. Want zo dicht op de huid van de expressie als Wagemans met zijn opwindende, volgezogen muziek zit, zo passend moest ook de tekst worden. Als een maatpak dat Wagemans zelf in elkaar zette.

En dat libretto werkte wonderwel, zo bleek zaterdag bij de concertante wereldpremière in de ZaterdagMatinee. De tekst knelde nergens, zong soepel weg, ontroerde en was soms net zo moeilijk verstaanbaar als opera's in het Italiaans voor Italianen. Het opnemen van het complete libretto in het programmaboekje zou daarom fijn zijn geweest.

In Wagemans' 'Legende' (gebaseerd op de proto-stripverhalen van de Zwitser Rodolphe Töpffer) leeft ieder personage in zijn eigen sprookje: de hoofdpersoon Festus (een ijzersterke ADHD-rol van de Schot Alasdair Elliott) is een prikkebeen die achter de vlinders in zijn kop aanloopt en daar hele werelden bij fantaseert; zijn zus Ursula (een aangrijpend donker zingende Helena Rasker) blijkt in de laatste acte een verschrikkelijk geheim met zich mee te dragen. Ze is de eerste die hard op de grond terechtkomt en – na een waanzinsaria – zelfmoord pleegt. Ook Festus ontsnapt, na zijn avonturen in de buik van een walvis en bij de dictatuur van Neoncratio, aan zijn eigen droomwereld. Hij neemt zijn verantwoordelijkheid door met Nel een onzekere toekomst tegemoet te lopen.

Wagemans schiep een Lewis Carroll-achtige droomwereld, waarin hij virtuoos-eclectisch jatte wat hij nodig had voor zijn overigens hoogstpersoonlijke uitdrukking van dat moment. Bij de dictatuur van Neoncratio hoorde een Adams-achtige, minimal-fascistische koperklank (lekker!); de opening in de hemel tinkelde en beierde alsof het Messiaen was; de zelfmoordaria van Rasker klonk als Berlioz naast Schumann, heel weemoedig. Hulde voor dirigent Jaap van Zweden en zijn musici, die Wagemans' lijnen onder hoogspanning hielden.

Die stijlverwijzingen hoorden bij de gelaagde toegankelijkheid die Wagemans voorstaat: geen muziek door nerds, voor nerds, maar echte zanglijnen boven rijke orkestklanken. Als argeloos luisteraar miste je niks, maar je kon altijd dieper luisteren, of juist uitzoomen.

'Au, verdomme!', zongen de drie engelen bijvoorbeeld alledaags na hun Latijnse spotzang in de opening. Geen verheven taalgebruik, wel veel humor. En ook nog uitgevoerd door een mooie cast die deed alsof ze dagelijks Nederlands zong. Mattijs van de Woerd, Gesa Hoppe en de jonge garde zoals Marijke van Stralen en Cora Burggraaf zongen verrukkelijk en acteerden ook uitstekend met hun stemmen.

'Een triomf voor de Nederlandse taal' noemde Wagemans zijn opera. Een triomf voor de Nederlandse opera, zou je willen toevoegen. En nou nog een keer een encensering!

Anthony Fiumara